

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
cele leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrti „ — „ 30
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
tkrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Narečnina, omenila in
reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu.

Odprište rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Časopis za učitelje in prijatelje šole.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani.“

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerač, nadučitelj.

Uredništvo in
upravnistvo:
Reiserstrasse 8.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu.

Pismom, ki zah-
tevajo odgovor,
naj se pridene
primerena poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nefrancirana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ovratni strani knjige
se ne vračajo.

Zaveza.

Od tám, kjer Drave se deróče
Podé valóvi sred hribóv;
Od Save bistre, bôdre Sóče,
Od sínje Adrije bregóv:
Továriši smo se združili,
Da évrsti, délavni bi bili!

Za **vgléd** naš, **svóbodo** in **část**
Neustrášno mi se potegnímo;
Za **náših** šol proevít in rást
Požrtoválnó se trudímo,
Dá srečna bode nam mladina,
Po njej **slovenska** domovina!

Učitelji slovenski Vi!
Na nóge vsi, ker čas je déla!
Za vzóre naj srcé plamti,
„**Zaveza**“ naša da bo cvéla!
A Bog sè srečo jo porósi,
Da zlátega sadú nam nósi!

Slovensk učitelj.

Druga skupščina „Zaveze slov. učiteljskih društev.“

Delegatom II. glavnega zborovanja „Zaveze“ bode upravni odbor predlagal v posveto-
vanje, oziroma odobrenje nastopni

Poslovni red „Zaveze“.

A. Glavni zbor.

§ 1. Pri glavnem zboru predseduje predsednik; ako je ta zadržan, pa njegov namestnik.

§ 2. Predavanja in predlogi za glavni zbor se morajo najmanj 6 tednov popred pismeno naznaniti; ob jednom se naznani odboru govornik in njegov namestnik. Ako bi bil poročevalec zadržan, mora to naznaniti svojemu namestniku.

§ 3. Glasovanje se vrši z vzdigovanjem roke po relativni večini glasov. Ako je glasovanje dvomljivo, napravi se nasprotno glasovanje. Pri enakem številu glasov odloči predsednik.

§ 4. Glavni zbor je sklepčen pri vsakem številu društvenikov.

§ 5. Predsednik podeli besedo govornikom v isti vrsti, kakor jih je tajnik zapisal. Vsak govornik se ima pisмено oglašiti ter mora razven imena označiti še stan in bivališče.

§ 6. Razven poročevalca ali tistega, ki predlaga konec debate ali se oglasi k osobnemu ali stvarnemu popravku, ne smé nobeden več kakor dvakrat in ne delj kakor 20 minut o istem predmetu govoriti.

§ 7. Zadnjo besedo ima vedno poročevalec.

§ 8. Vsak govornik mora prosto govoriti.

§ 9. Pri zborovanju stavljeni predlogi, o katerih predsednik stavi vprašanje za podpiranje, morajo se pisмено oddati in sicer najpozneje pred zadnjo besedo poročevalca. Predlog, katerega ne podpira četrtina članov, je zavržen.

§ 10. O predlogih, ki zahtevajo konec debate ali prehod na dnevni red, se mora takoj glasovati. Klicom po nasprotnem glasovanju je treba vedno ustreči.

§ 11. Predsednik ima pravico, govorniku v besedo seči, ga opominjati, naj ostane pri stvari, ga klicati k redu ali mu odvzeti besedo.

§ 12. Ako se mu vzame beseda, ima govornik pravico, sklicati se na zbor; v takem slučaju se mora takoj glasovati.

§ 13. Ako je konec debate vsprejet, smejo govoriti le oni, ki so se vže pred tem oglašili.

§ 14. Glavnega zbora se lahko udeležijo tudi nedruštveniki kot poslušalci. Ti dobé ustopnice in sedé na posebnih prostorih. Ustopnice izdaje „Zaveza“ ali dotično učiteljsko društvo, kjer se vrši zborovanje.

§ 15. „Zaveza“, ali v posebnih slučajih učiteljsko društvo, v katerega okrožju se vrši glavni zbor, priredi vse potrebne krajevne priprave, plača dotične stroške ter ima pravico od zavezne blagajnice zahtevati vsoto 20 gld.

§ 16. „Zaveza“ postavi za vsak glavni zbor reditelje.

§ 17. Zapisniki o glavnem zboru razglasijo se v društvenem glasilu.

B. Zavezna delegacija.

§ 18. Delegacija voli upravni odbor po listkih in sicer najpred predsednika, potem dva namestnika, dva tajnika in blagajnika, napósled ostale odbornike po relativni večini glasov.

§ 19. Delegacija izvoli na predlog upravnega odbora od naznanjenih predavanj tiste, ki se imajo rešiti pri glavnem zborovanju.

§ 20. Delegacija izvoli tri pregledovalce računov iz svojih členov, ki pregledajo račune in podelé blagajniku absolutorij.

§ 21. Za delegacijo veljajo tudi §§. 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 16., poslovnega reda za glavni zbor.

C. Upravni odbor.

§ 22. Delavnost upravnega odbora začenja vedno s 1. junijem vsakega leta.

§ 23. Predsednik skliče seje upravnega odbora tolikokrat, kolikorkrat se mu zdi potrebno.

§ 24. Predsednik vsprejema naznanila o vstopu in izstopu ter jih predlaga pri sejah upravnega odbora.

§ 25. Po vsakem ustupu naznani blagajnik dotičnemu društvu zavezni donesek in vodi blagajnično knjigo.

§ 26. Tajnika vodita natančen imenik vseh članov, rešujeta in shranjujeta vsa „Zavezi“ dohajajoča pisma in spise ter naročujeta društveno glasilo.

§ 27. Upravni odbor objavlja v društvenem glasilu zapisnike o glavnem zboru, o delegaciji in upravnem odboru po vsaki seji. Za glavni zbor naznanjena predavanja morajo se vsaj 6 tednov pred glavnim zborom objaviti.

§ 28. Predsednik ima pravico, vsakemu članu odbora določiti poročilo, katero mora dotični odbornik tudi vsprejeti. Nikdo se pa ne more siliti, da prevzame več nego 2 poročili.

V spremembo pravil „Zaveze“ predlagajo se pa nastopni §§.: 3., 9 in 10., ki naj se v bodoče glasé:

§ 3. Sedež društvu je tam, kjer stanuje predsednik.

§ 9. Upravni odbor obstoji iz predsednika, dveh namestnikov (jeden stanuje v bližini predsednika, jeden pa zunaj), dveh tajnikov, blagajnika, osem odbornikov in urednika društvenega glasila.

§ 10. Prvih pet funkcionarjev: predsednik, jeden namestnik, dva tajnika in blagajnik mora stanovati v bližini predsednika ter tvoré direktorij, ki sme v nujnih slučajih se posvetovati in svoje sklepe v odborovem imenu objaviti.

O vprašanju 3. „O risanju brez stigem v ljudske šoli“ poslal je gosp. poročevalec nastopna stavka:

1. Risanje na nižji stopinji naj se poučuje po učiteljevi previdnosti in spretnosti po pikah ali brez njih, na srednji in višji stopinji pa morajo učenci vedno risati brez pik.

2. Na učiteljiščih naj se več pozornosti daje metodičnemu risanju.

Kakó se učitelj izobražúj v materinem svojem jeziku?

(Za nagrado.)

Motto: „Oj sládka máter'na beséda,
Oj mili mi slovenski dom:
Doklér me smrt ne vzáme bleða,
Iskréno vaju ljubíl bom!“ —

Poleg verstva je materin jezik najimenoitniši predmet ljudske šole. In baš, ker je takó silno važen, moral bi ga učitelj dobro znati ter se v njem čedalje bolj spopolnjevati. Kakó bi to storil, hočem pokazati v tem spisu. Poudarjati pa moram, da je to, kar bodem tu pravil, raslo na mojem zélniku. Svojega mnenja nikomur ne urivam. Toliko pa smem reči, da sem se v slovenščini sam takó izobraževal, in menim, da ne brez uspeha. Če pa kdo ve za boljši način, kakó bi se učitelj v materinem jeziku izobraževal, na dan naj pride z načrtom svojim; izvéstno ugodi svojim tovarišem ter bode koristil milemu narodu našemu!

Učiteljski pripravnik prinese vže na učiteljišče nekaj jezikoznanja, bodi-si, da si ga je pridobil na gimnaziji, realki, na kaki meščanski šoli ali pripravljalnici, kjer se je šolal prej. Na tej podlagi je sedaj naloga dotičnega učitelja slovenščine na učiteljišču, da dalje zida. A seveda učitelj slovenščine mora biti mož, ki je sam korenito izobražen v slovenščini, vrhu tega mora biti sam ves unet za svoj predmet, da gojence svoje za-nj uname. On ne poučuj svojih gojencev slovenščine le — teoretično, nego tudi praktično. Kaj pomaga, če kandidat zna vsa slovniška pravila na pamet, če se jih pa ne zaveda, če jih dejanski ne zna uporabljovati! Torej učitelj slovenščine naj gléda na to, da dovéde svoje učence do tega, da bodo znali, zakaj so to in to takó zapisali, sklicevaje se na slovnična pravila. Toda žalibog! le malo sem poznal učiteljev na učiteljišču, ki so bili kos vzvišeni svoji nalogi. Prebita „profesura“ še ne daje patenta za dobro učiteljevanje! Imel sem „profesorja“ slovenščine na učiteljišču, ki je bil sam velik revež v tem predmetu. *) Dobre redove v nalogah je dajal le

*) Ali je imel izpit iz slovenščine ne vem.

tistim, ki so — kaligrafično pisali. Imel sem pa tudi učitelja, ki ni bil nič več, nego le priprost vadničen učitelj; učil pa nas je bolje kakor vsak profesor. Častiti bralci naj nikar ne mislijo, da kaj pretiram, vse je bilo v resnici takó.

Moje mnenje je, da bi se učiteljski kandidat v štirih letih moral dovesti do tega, da bi temeljito poznal slovensko slovnico. Slovenska slovnica je res suhoparen predmet, a krvavo potreben za vsakega slovenskega izobraženca, navlasti pa za učitelja, ki ima sam poučevati v tem predmetu v šoli. Kakó pa naj popravlja naloge v jezikovem oziru, če se sam ne zaveda slovniških pravil. Učitelju na učiteljišču se nudi posebno pri pismenih nalogah prilika, da mnogo pripomore v to, da preidejo njegovim učencem slovniška pravila v „mozeg in kosti.“ Imel sem učitelja, ki je — podčrtavši pogrešek — pripisal zraven tudi S. Janežič-eve slovnice, ob kateri se zadeva podčrtani pogrešek. Ogromno truda je tako delo stalo blagega moža, a koliko nam je ž njim koristil! Vrh tega smo pod njim čestokrat čitali vzorne spise, a on nas je opozarjal na jezikove posebnosti itd. Naposled bi ob vzgoji na učiteljišču želel, da bi se učiteljiščniki temeljiteje poučevali tudi v tem, da bi imeli jasnije pojme o slovesnosti sploh, da bi znali ločiti najimenitniše oblike v pesništvu in v prozi. Kaj takega zahteva današnja doba od vsakega izobraženca!

Ko učiteljiščnik dovrši učiteljišče, naj nikakor ne misli, da zdaj vže dovolj zna, da se mu več ni treba dalje izobraževati. Baš naopak: še le zdaj se prične njegovo pravo nadaljno izobraževanje, posebno gledé materinega jezika!

Mladi učitelj pridno poslušaj, kakó govori národ, mej katerim živi. Prepolno lepih fraz, prepolno dragocenih, lepih besedij je raztrošenih mej narodom našim. Zakaj bi učitelj takih svetinj ne nabiral? Torej odprti imej ušesi vedno, mladi tovariš moj! In, ko slišiš lepo frazo, dobro besedo: takoj beležnico v roko ter zapiši jo! Tudi od otrok v šoli se sam mnogo lahko naučiš, samo treba je učitelju imeti odprta ušesa, kakor sem rekel. Oj, koliko bi obogatéla lahko frazeologija naša, besedinjak naš, ko bi vsak rodoljuben učitelj takó delal! Narod, dragi tovariš, hrani v sébi prave jezikove zaklade; on je naš najboljši slovničar! Od njega so se učili jezikoznanja znameniti slovničarji naši, *) od njega se ga uči tudi ti, moj dragi prijatelj!

A vrhu tega ti priporočam: čitaj in zopet čitaj!

Seveda moram tu razložiti, kaj naj se čita in kakó.

Čitaj vzorne proizvode najboljših pisateljev naših! Ne morem si misliti pravega, zavednega, naprednega učitelja, ki bi ne poznal pesmij dičnega našega Prešerna, Gregorčiča, Stritar-ja, Levstik-a, Jenk-a, Gorazd-a i. dr., povestij našega Jurčič-a, Krsnik-a, Tavčar-ja, Erjavc-a Stritar-ja itd. Sploh bi moral učitelj vsaj novejšo slovensko književnost poznati jako dobro. Vsak slovenski učitelj bi moral bit naročnik „Ljubljanskemu zvonu,“ pri katerem sodeluje cvet sedanjih slovstvenikov naših! Kakó pa čitaj take in jednake proizvode? Čitaj počasno, s pomislekom, s svinčnikom v roki; tvoje čitanje bodi nekako studovanje! Vse, kar opaziš gledé vsebine, gledé jezika itd., beleži si v posebno knjigo. Denimo, da si danes prečital Jurčič-evega „Desetega brata,“ V svojo beležno knjigo si zapiši: 1. kratko samostalno sodbo o romanu. 2. Jeziške opombe (frazе, posebne besede itd.) 3. Morebitne pámetnice (modre izreke) pisateljeve. Ne smatraj te poslednje točke za nepotrebno. Znano ti je, kakó Nemci iz svojih duševnih velikanov modre izreke prepisujejo, ter jih potém za drag denar prodajajo v svojih „Citatschatz-ih.“ In če to delajo izobraženejši narodi od nas, zakaj ne bi mi? Morda porečeš, da preveč zahtevam. Nikakor! Učitelj bodi toliko zmožen, da si lahko

*) Primeri, kaj g. Levec piše o prof. Erjavcu v tem oziru, in sicer na VIII. strani letošnje Matične „zabavne knjižice“ od spodaj!

samostalno sodbo osnuje vsaj o glavnih delih najboljših naših pisateljev, ne da bi bil servilno navezan na sodbo, ki se n. pr. nahaja v kakej Kleinmayr-ovej „Slovstveni zgodovini.“ Če hoče kdo delati izpit za meščanske šole iz jezikoznanske stroke, mora tako spodobnost tudi brezpogojno dokazati, saj veli ukaz visok. ministerstva z dne 31. jul. 1886. I. št. 6033: „... eingehendere Kenntnis einiger Hauptwerke der neueren Literatur durch eigene Lectüre.“

Da me bodeš, mladi tovariš, še bolje razumel, hočem ti praktično pokazati, kakó jaz take stvari pišem v beležnico svojo. Seveda vzeti hočem za vzgled le par kratkih proizvodov, da ne tratim preveč prostora.

„Datum. — Danes sem prečital Stritarjevo „Klaro“.

Ta podoba nam kaže pridno, značajno, privatno učiteljico Klaro, katero naposled poroči njen prijatelj Emil, dobivši profesorsko službo.

Opomniti imam v jezikovnem obziru:

„... baroninja skoraj pridejo ...“ (zakaj ne: „pride“, to je boljše!)

„Kaj vam navskriž hodi v tej hiši?“

„... bi se izhajalo še, še ...“

„... si šel pisane metulje lovit (stran 187);

(Torej Stritar v takih slučajih ne rabi genitiva).

„... od nemila do nedraga“ (= od Kajfeža do Pilatuža, kakor velé pri nas).

„... blastati po vsakdanjem živeži ...“

„... imate vsega do ostanka ...“

„ženišče“ (= ženska oseba, bolj v zaničevalnem pomenu.)

Pametnice.

„Kdor ima denar, njemu je vse pokorno, njemu vse služi“, (stran 197).

„Tudi mučenikov je treba ideji, oni so ji najboljši pospešitelji, (stran 197).

„Ali na zadnje je to (namreč ženitev) vendar najpametnejše, kar mora ženska storiti. Ali niste za to ustvarjene?“ (stran 237).

„Datum. Stritarjev: „Nedolžen!“

„Nedolžen“ je igra, ki bi se dala spraviti na oder. Kratek posnetek: Andrej Gruden, po nedolžnem obsojen, vrne se čez nekaj let domov, ko se dozna nedolžnost njegova. V dr. Koren-u najde blazega podpornika. Igra v obče: precej dobra.

Opomnje v jezikovem obziru:

„... miloščino delit ...“ (NB. Stritar torej za supinom ne rabi genitiva!)

„... zdaj mi je že vse v en kup“, (= vsejedno).

„... oče so obsojeni ...“ (torej Stritar ne rabi v tem pomenu jednine).

„... strašne misli, da méni, zdaj pa zdaj mu raznesó razbeljeno glavo ...“

Pametnice.

„Pošten človek jemlje na posodo samo, kadar vé, da bode mogel kedaj vrniti.“

„Pravica naj vlada na svetu i pravica bodi najvišjemu in najnižjemu, pravica tudi živali!“ (str. 305).

Ta dva vzgleda naj zadoščnjeta. Vsak lahko izprevidi, da je tako beleževanje velike koristi. Takim načinom se človek nasrka frazeologije najboljših naših pisateljev, kar blagodejno upliva na njegov slog.

Nadaljno sredstvo, po katerem se učitelj izobrazuje v materinem svojem jeziku, je tudi poučevanje slovenščine v šoli in morebiti tudi zunaj šole. Vsak vé, da se poučevaje ob jednom tudi sami učimo; kajti razmišljati moramo globje o predmetu, prisvojiti si moramo tvarino najprej sami do dobra, a potem še preudariti, kakó jo bomo v lahko umevnej obliki podali drugim. Posebno pa je treba take priprave slovenskemu učitelju, ki nima na razpolago nobene prav primerne slovnice za ljudske šole. Nobene? No, nobene! to smelo trdim. Končnik-ova slovnica je dobra, ako hočete, jako dobra, a v svoji celoti ni za ljudske šole, pač pa bi ugajala meščanskim šolam in štirim prvim razredom srednjih šol, oziroma 1. in 2. letu učiteljšč. Praprotnik-ova slovnica je še precej dobra, samo nima one razdelitve, kakoršno imajo moderne slovnice. Cigalet-ova je pre-

težka za ljudske šole. „Dodatki“ slovniški pa, ki jih imamo v naših berilih, večinoma so neprimerni; še najbolj mi ugaja slovniška tvarina, dodana prvemu berilu, koje sta sestavila Razinger in Žumer; se ve, da to popolna slovnica ni. Mimogredé naj omenim, naj si nikakor ne mislimo, da imamo v ljudski šoli učenjake pred seboj. Ne tirjajmo od nežne mladine rečij, katerih ne more umeti in pri katerih bi morebiti še kak učitelj sam prišel v zadrego. Slovnico poučujmo praktično, vzemimo le toliko in le to, kolikor ljudskošolec prebaviti more. Metoda nam bodi logično-gramatična v zvezi z analitično učbo. Pač zadnji čas bi vže bil, da bi nam zveden šolnik spisal slovnico za ljudske šole, ki bi pa bila resnično primerna ljudskošolske mladine umenju!

Učitelj, hoteč napredovati v milem svojem materinem jeziku, vadi se sam v slovenskem spisovanju. Ako kaj originalnega ne more napisati, naj pa vsaj predstavlja. Pri poslednjem naj pazi, da pogodi narodni duh, da bode pisal takó, kakor zahteva slovenskega jezika svojstvo. To doseže na najlaži način, ako pomišlja, kakó se národ sam o tem ali onem oziru izraža. Ako mu kaj ni jasno, ako dvomi gledé kake oblike, konstrukcije itd., pa odpri slovensko slovnico! Posebno bi učitelju priporočal, da prebavi to, kar je o slovenskem glagolu pisal Levstik v svojej nemški pisanej slovenskej slovnici. Baš ta partija je takó kritično obdelana, da Slovenci nimamo nič boljšega.

Učitelj, napisavši sestavek, katerekoli vsebine, pošlji ga v tisek kakemu listu in sicer v prepisu. Če sestavek izide, naj potem doma po prvopisu primerja, kaj mu je korektor dotičnega lista popravil. Morem reči iz lastne skušnje, da se človek na tak način uči mnogo, mnogo. Se vé, da je svetovati, da si učitelj v take namene izbere list, o katerem vé, da ima izobraženega, spretnega urednika ali korektorja. Žalibog imamo dandanes tudi listov, pri katerih ničevdni korektorji pisateljem jezika ne popravljajo, nego ga kvarijo. Tega sem se prepričal jaz sam! Velika je res lahkomišelnost moža, ki se vsede na korektorski stol, da-si morda ne zna temeljnih naukov slovenske slovnice! Sploh nevoljen opazujem, kako dandanes nekateri „pisatelji“ zanemarjajo ubogo slovenščino, da bi človek res mislil, da sedanja dôba zopet nazaj leze v barbarstvo bospetega Marka Pohlin-a! Ne porečem, da mora človek do pičice vse znati — saj nezmotljivosti, popolnosti ni — ali vendar glavnih, debelih pogreškov se izogibljimo ter spopolnujemo se zmirom bolj in bolj. Da nam pa bode to mogoče, treba se je učiti in zopet učiti! Brez truda ni kruha!

Konečno omenim še dve sredstvi, po katerih se učitelj more spopolnjevati v materinščini svoji. Ako bi se ti namreč prigodilo, da naletiš na kako reč v jeziku, o katerej ne najdeš pojasnila v nobenej slovnici, ali pa, ako dvojiš o tej ali onej zadevi: potem ti svetujem, da se obrneš do kakega našega strokovnjaka, ki ti bode drage volje zaželeno stvar pojasnil. Taki strokovnjaški pouki utrdijo te v jezikoznanju.

Svetujem ti tudi, da se kolikor toliko pečaš tudi s hrvaščino; kajti, kjer te slovenščina bode puščala na cedilu, pride ti kaj dobro hrvaščina na pomoč. Istina je, da slovenščine ne more korenito znati on, ki se kolikor toliko ni pečal s hrvaščino.

Prirodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta prof. Henrik Schreiner in J. Koprivnik.)

(Dalje.)

Ko je učitelj učence s povsestranskim opazovanjem, ki se deloma razteza na dolgo, dobo včasih celo na vse leto, učence dovolj pripravil, tedaj lahko jame skupno obravnavati zadrugo življenja.

Hoteč do cela uživati učinek kake slike, pregledamo najpoprej ves predmet, ki se nam stavi pred oči. Po tem pregledujemo pojedine dele, da bi videli, kako jih je umetnik gledé na upodabljanje, na barve itd. nam predočil in kako se deli odnašajo k celoti. Na konec zjediniimo nam znane dele v skupni učinek. Ali vzemimo drugo podobo: Ako hočeš razumeti sestavljen stroj, moraš ga razdeliti v posamezne dele, škripee, kolesa, droge, bate itd., ter se poučiti, kako pojedini deli delujejo, da na konec spoznaš, kako deluje ves stroj. Istotako ravnamo, motreč zadrugo življenja. Na izletu pridobijo učenci najprej pregled o zadrugi, ki jo bomo razmotrivali. Pridobljeni vtis ponavlja in pokrepi se potem v šolskem pouku kot uvod v skladno obravnavo. Na to pride, nadrobno pretehtavanje izbranih posameznih za zadrugo značilnih individuvov, vedno z ozirom na njih odnošaje k zadrugi. Na konec zjediniimo, česar smo se naučili, v celotno sliko.

Jasno je, da takšna obravnava prirodopisnega pouka zahteva, da se učitelj, zlasti novinec korenito pripravlja. Zato naj si omeji svoj delokrog izprva na majhno število zadrug, ne mara naj temeljito proučuje najprej samo jedno. Kdor se je naučil prav obravnavati jedno zadrugo, pozneje ne bode težko prevladal jih več. Posebne važnosti za učitelja je, da pripravljajoč se dobro premisli svoj predmet od vzgojevalne strani, ter se vestno ukoristi vsake točke, ki se mu od te strani ponuja.

V nastopnem navajamo po Rein, Pikel und Scheller: „Das vierte Schuljahr“ obrazec, ki se ga učitelj lahko poslužuje, pripravljajoč se v razmotrivanje rastline. Vendar naglašati nam je izrečno, da se ne sme ta obrazec smatrati razporedboj predavanju v šoli; ampak on sme le učitelju rabiti kot smoter pri zbiranju gradiva.

I. Rastlina kot pojedino bitje (organizem).

1. Ogled vseh organov in opazovanje njih opravila.
2. Odlična svojstva rastline v ustroju in življenju. Ali kažejo na poseben zakon?
3. Pretehtovanje rastline z ozirom na jeden ali več zakonov. (Pozitivni ali negativni zapazki).
4. Rastlina in njene sorodnice (sistematika). Značilna svojstva.

II. Rastlina in človek.

1. Tehnološko (gospodarstveno, zdravilstveno itd.) razmerje.
2. Estetična stran rastline. (Katere oblike na njej so posebno lepe, so za risanje kot motivi itd.) Katere boje odlikujejo se po svoji posebni čistoti? Skladne sestave. (Krajevni učinek).
3. Poetična stran rastline. (Mnogokrat že v imenu naznačena). Ali: Rastlina v običajih, v pripovedi, v zgodovini. Rastlina v poeziji. (Ali rastlina v narodni govoric).
4. Je-li rastlina kulturni činitelj.

III. Rastlina in nje stajališče. (Kako upljiva na-nj? Zemlja, na kateri raste. Na nasipih, na pečinah rastoče rastline).

IV. Rastlina in klimatični činitelji. (Razmerje višave, strani sveta oziroma solčna svetloba, vlažnost itd. Kako uplivajo ti činitelji na rastlino in kako ona na te činitelje? Pod katerimi pogoji najbolje uspeva? Kako daleč sega njena prisposodbnost?)

V. Odnosaji rastline k rastlinam po okolici. (Kako uplivajo druga na drugo? Delajo senco, rastejo po drugih rastlinah).

VI. Odnosaji med rastlinstvom in živalstvom. Prijateljski in sovražni odnosaji. Čemu pridejo živali ž njo v dotiko? (Hrana, bivališče, počivališče). Kako koristijo živali rastlini? (Posredujejo oplodbo, razširjajo seme). Jo-li živali poškodujejo? Ima-li branila zoper sovražnike? itd.

VII. Rastlina in združeno življenje.

1. Je-li rastlina potreben ali važen soud združnega življenja? (Katero nalogo ima v zadrugi? Kako se ujema njena naloga z uredbo? More-li živeti le v zadrugi ali tudi kot posamno bitje? Kako upliva na njo osamljenje? itd.

2. Kateri sledijo iz odnošajev rastline k drugim udom zadruginim?

Ne bode težko osnovati po gornjem vzgledu obrazec za pripravo k obravnavi živali in ravno tako k razmotrivanju rudnine. — Naravno je, da se ne bodo pri vsakem predmetu vse točke jednako na tanko obravnavale. Mnogokrat bode treba jedno ali več točk popolnoma izpustiti. Pri predmetih, ki se jih ne bode moglo vsestranski pretehtavati, bode zadosti, ako se primerjajoč z vže znanimi in sorodnimi predmeti razločilni znaki gledé oblike in življenja naglasé.

Na konec te obče razprave ne zdi se mi nepotrebno, da ne bi navedel še nekoliko slovstva, ki se ga učitelj lahko poslužuje, pripravljajoč se na prirodopisni pouk. Prvo mesto pač zaslužijo tukaj klasične knjige nepozabnega nam Fr. Erjavca: Domače in tuje živali v podobah. Naj bi ta knjiga ne manjkala v nobedni učiteljski knjižnici! Da bi jo učitelji čitali in zopet čitali! (Posebno hvalo zasluži odbor družbe sv. Mohora, ki je jel izdajati drugi natis Erjavčevih prirodopisnih knjig). Tudi „Spisi prirodopisne vsebine“ izmed Erjavčevih izbranih spisov (Zabavna knjižnica, založila in na svetlo dala Matica slovenska V. zv. 1889) ne smejo nobednemu slovenskemu učitelju biti neznani. Za rastlinstvo priporočati je: Rossmässler-Tušek „Štirje letni časi. (Matica slovenska 1867).

Zadovoljujemo se s tem, da smo imenovali te za naš smoter najpripravniše slov. knjige. Sicer pa pokazujemo na „Učiteljevo knjižnico“ v „Popotnik-ovem koledarju“. Kdor čita hrvaške knjige, (vsak slovenski učitelj bi moral to znati!) tega opozarjamo na: Dr. Mišo Kišpatić „Iz bilinskoga sveta (doslej 3. zv. izdala Matica hrvatska) in na taistega pisatelja: „Kukei“ (1. in 2. knjiga. Izdala Matica hrvatska). Iz nemškega slovstva omenimo le takšne knjige, ki so v smislu združnega življenja spisane. Med temi nam je najprej omeniti knjige, ki se našemu smotru najbolj približa, ker je pisana za ljudske šole nižje stopinje. Naslov ji je: „Dr. Franz Kiessling und Egmont Pfalz, Naturgeschichte für die einfache Volksschule, Naturkörper der Heimat innerhalb natürlicher Gruppen etc. Ein Handbuch für Lehrer. Braunschweig, Bruhn's Verlag. 1888. Taista pisatelja spisala sta tudi večjo knjigo: „Methodisches Handbuch für den Unterricht in der Naturgeschichte an Volks- und höheren Mädchenschulen, Braunschweig, Bruhn's Verlag 1887. — Robert Vögler: „Präparationen für den Naturgeschichts-Unterricht in der Volksschule. I. Der Nadelwald und seine Glieder. II. Der Sumpf und die Wiese.“ Dresden, Verlag von Bleyl und Kämmerer. 1888. — Klasično delo te vrste je: Junge „Der Dorfteich als Lebensgemeinschaft.“ Kiel, Lipsius und Fischer. 1885.

(Dalje sledi.)

O lepoznanstvu.

Piše Ivan Klemenčič.

(Dalje.)

Sè snažnostjo v zvezi je redoljubnost. Da se otrok redu privadi, ne sme zapaziti vže v svoji prvi mladosti nikjer kakega nereda. V hiši in povsod v njegovem obližju naj bo vsaka reč na svojem določenem mestu. Vsako opravilo naj se vrši v zato določenem času. Otrok naj se tudi navadi, da spravlja svoje reči vže sam v red, da postavlja vsako reč na njej odločen in primeren prostor, naj si bo obleka, igrača ali kaj drugega.

Kjer reči ležijo navskriž razmetane, kjer nobedna stvar nima stalno določenega prostora, tam ni reda. In če otrok v takem okrožju vzrase, se ne uči reda niti spoznavati niti ljubiti, pa se ga tudi pozneje težko navadi, ker se uplivi mladih let pretesno človeka primejo:

Snažnost in redoljubnost ste tisti lepi čednosti, ki skozi celo življenje blagodejno uplivata na človeka, ga delate ljudem priljubljenega, ga ohranite zdravega na telesu, pa ga tudi pogosto varujete, da se ne pokvari na duši.

Pa če se otrok še tako skrbno vadi reda in snage, mu vendar ne more ostati čisto prikrito to, kar je grdo in nizko. Pa je tudi dobro, če otrok spoznava, kaj je grdo in nizko, ko se je snažnost in redoljubnost v njem ukoreninila, to pa zavoljo tega, da se uči snago še bolj ljubiti in ceniti, če jo nesnagi in nerednosti primerja, in pa, da se je ve vselej in povsod ogibati. Ravno tedaj, kedar se lepo primerja grdemu, se lepo kaže še le v svoji posebni ljubeznjivosti in milobi kot ljubeznjivo in dopadljivo, grdo pa zoperno in ostudno. Tedaj grdo in nizko naj otrok tudi spoznava, uči naj se ga namreč sovražiti in zaničevati. Varovati se pa je, da se grdo in nizko v otroku ne ustanovi in utrdi; zato je potreba, da pozna in ve prav ceniti ljubeznjivost lepega in veličastnost vzvišenega. So ljudje, ki zadovoljno živé brez vzornih občutov, ki preživijo svoje življenje v topo umju, katerim celò posebno prija neotesane besede in nizka dejanja, ker je baš grdo in nizko v njih preveliko moč zadobilo in postalo vladajoče tako, da je zamorilo milobo in plemenitost lepega in vzvišenega.

Od otroka naj se odstrani vse, kar žali lepoznavsko izobraženo srce, naj si bo v besedah ali dejanjih, v podobah ali pesmih. Na mlado, neizkušeno srce, dokler še lepoznavski občuti nimajo trdne podlage, taki vtisi uplivajo veliko močnejše, ko na lepoznavsko izobraženo. Kar pa mlademu srečju najbolj ustrega in ga povzdiguje, to občuti za največjo naslado. Če torej kaj grdega, navadnega, nizkega pogosto upliva na mlado srce in je sè zadovoljnostjo in veseljem napolnjuje, postane v njem vladajoče in zapre pot višjim občutom. Torej še le potem, ko so se občuti za lepo in vzvišeno v njem utrdili, vladajoči postali, naj se mu odkrije in pokaže tudi grdo in prosto, pa ne v posnemo in zadovoljenje, ampak zavoljo tega, da ve to zaničevati in se mu ustavljati in da se mu vidi, kar je lepega in vzvišenega, v toliko čistejši svitlobi in da mu dela toliko večje veselje.

Če se vadi otrok snage, čistosti, dostojnosti, redoljubja, se ob enem vadi tudi sramežljivosti, ker vse te kreposti izvirajo druga iz druge in podpirajo druga drugo. Da se otrok privadi sramežljivosti, živeti mora vedno v čistem okrožju. Ne pušča naj se v družčino, kjer utegne slišati umazane besede ali dovtipe in psovke. Oblečen naj je vsikdar dostojno in snažno. Tudi ni lepo in na prihodnost ne upliva dobro, če še mali otročiči na pol oblečeni ali celo nagi skakajo okoli, morda drugim v zabavo. Gledé tega je vže na bolj odrasle otroke posebno paznost imeti pri kôpanju. Otroci, kateri se nesramno in nespodobno vedejo, so nespodobno oblečeni, umazani, naj se ločijo iz družbe drugih otrok, dokler se ne poboljšajo.

Skrbno je tudi na otroke paziti in jih učiti, da se navadijo spodobno in čedno opravljati svoje telesne potrebe. Kedar jedô ali pijejo, naj to delajo tako, da samega sebe, obleke, posode in drugih reči ne ponesnažijo. Svojo potrebo naj opravljajo spodobno in le v za to odločenih prostorih, očitnih in javnih prostorov naj ne onesnažijo. Vsak prestop ek zoper to naj se strogo kaznuje.

Če se tako vže majhni otroci skrbno vadijo snažnosti, redoljubja in sramežljivosti, se jim položi glavni temelj za občute vsega, kar je lepo in dostojno. Če jim te čednosti preidejo v navado in potrebo, imajo skrbnega varuha na strani, kateri jih spremlja povsod v življenju, da si ohranijo zdravo telo in ostanejo čisti tudi na duši.

Navedene čednosti imajo namen, požlahtnjevalno uplivati na mlado srce, vse čutno in prosto odstraniti ali pa vladi duha podvreči, tedaj delati podlago in začetek lepoznanjski izomiki. Na tej podlagi se zida polagoma više, preide naj se na nižje lepoznanjske oblike v pravem pomenu. Da se to doseže, naj višja čuta dobivata vtise, kateri duhu ustrezajo, ga oživljajo in povzdigujejo. Zato je treba otroku, kateri je navezan še bolj na stvarne, čutne reči, živih predmetov, ki čute mikajo, „ki v oči bodoče“, kakor: žive barve, lične podobe. Take živahne vtise napravi na otroka n. pr. lepa cvetica z živimi barvami, priproste podobice, posebno take, ki predstavljajo zanimive prizore iz otročjega življenja, izrezane živali itd.

Tudi sluh naj dobiva vže živahne vtise in sicer take, ki napolnjujejo otroško srce z blagodejno milino. V tej zadevi je posebne važnosti občevanje z majhnimi otroci. Če otrok sliši v nežni mladosti trde, surove besede in priimke, če se za vsako stvar, katere ne naredi po volji, zadere na njega s trdimi, nemilimi besedami in psovskami, ga to gotovo ne blaži, oživi in povzdigne, tako tudi ne, če sliši druge pri svojem občevanju rabiti neotesane, robate besede. Pač pa blagodejno upliva na malega otroka, če se ljubeznjivo nagovarja, če se prijazno ž njim občeje, če drugi ljudje, ki jih sliši, med seboj dostojno, prijazno govoré. Beseda ima veliko moč na otroka vže v prvih letih njegovega življenja, posebno gledé prihodnosti njegove, ker dober ali slab upliv, katerega naredi občevanje z otrokom v mladih letih, ostane navadno tudi pozneje. Tu se kaže na otrokih, če so iz družine, kjer se ljubeznjivo občeje, ali iz take, kjer se redko kedaj sliši prijazna beseda. Kakor vže govor sam na sebi močno upliva, da duh dobiva živahno vzbujo, tako še v večji meri petje človeka močno povzdiguje. Ugodno upliva na razvoj sluha, če otrok sliši peti kako mično, lepo pesmico, ali če se sam nauči zapeti kako pesmico, svojim zmožnostim primerno. Opozori naj se tudi na lepo ptičje petje, na čisto doneči glas zvonov itd.

Vid in sluh morata tedaj vže v prvi mladosti dobivati takšne vtise, ki vzbujajo živahne občute, razume se pa, da morajo predmeti k temu biti otroškemu duhu primerni, priprosti, naravni. Da pa otroka taki miki oživijo in mu dobro deajo, kaže že sè svojim kretanjem: se smeje, z ročicama ploska, poskakuje. Ravno ta namen pa ima ta vzbujajo višjih čutov, da jih oživi z blagimi in živahnimi vtisi. (Dalje sledi.)

Značaji.

(Iz grškega po Teofrastu preložil prof. Fr. Brežnik.)

XI.

Gizdalin.

Gizdavost je hrepenenje po nečimurni časti, ki se poštenjaku nikakor ne pristoja. — Gizdalin pa je tak človek, ki si prizadeva, ako je na kosilo povabljen, poleg onega sedeč obedovati, ki ga je povabil. Ako hoče dati svojega sina ostriči, vzame ga sebo v Delfe.¹⁾ Tudi to mu je na skrbi,

¹⁾ V starodavnih Atenah je bila pobožna navada, da so darovali lase otrok bogovom, in sicer fantje Apolonu ali Heroslavu, dekleta pa Artemidi. Fantje so se dali ostriči, kedar so prestopili v mladeniško dobo, t. j. v 18. letu. V stareji dobi se je vršil ta obred v Apolonovem svetišču v Delfih, pozneje pa v Atenah, kjer sta imela Apolon in Heroslav svetišča.

da si dobi za strežaja zamorca.¹⁾ Ako mora sreberno mino izplačati, stori to z novokovanim denarjem. Za kavko, katero redi v svoji sobi, pripravljen je lestvico kupiti in ji majhen železen ščit priskrbeti, s katerim bi kavka po lestvici gor in dol skakljala. Kedar bogovom vola žrtvuje, pribije kožo iznad čela z rogovi vred, z velikim vencem okrašeno, nad hišna vrata, da bi obiskovalci njegove hiše videli da je vola žrtvoval. Ako je bil z vitezi pri procesiji, odloži vso opravo in jo odda svojemu strežaju, le vitežki plaše obdrži in ostroge na črevljih,

¹⁾ Imenitni Grki so se radi bahali s zamorci v spremstvu; še bolj udani tej nečimurnosti bili so pozneje bogati rimski plemenitaši.

da se na glavnem trgu pokaže. Ako mu psiček Meliškega¹⁾ plemena pogine, napravi mu grob in spomenik z napisom: „Cucek iz Melite.“ Ako je obesil v Asklepijevem svetišču železen obroček, obrabi ga z vsakdanjim venčanjem in mazanjem. Seveda se vtika tudi v opravke Pritanov, da poroča ljudstvu o žrtvah, ter nastopi v lepi obleki in ovenčan rekoč: O Atenčani, mi Pritani smo materi bogov dostojno in lepo žrtvovali; blagovolite kot dobro znamenje vzprejeti. Potem se poda domov ter pripoveduje svoji ženi, kako izredno srečen je bil današnji dan za njega. —

Ostriči²⁾ da se čestokrat in si varuje zobe bele, on spremeni obleko, četudi je še lepa in diši po vonjavi. Na trgu obiskuje mize menjalcev in po gimnazijih pohaja oni prostor, kjer se mladenči urijo. V gledališču se med predstavo poleg vojskovodij vsede. Za se ničesar ne kupi, pač pa pošilja prijateljem v inozemstvo in sicer: darila v Bizane, lakonske pse v Kicik, himetsko strd v Rod; vsakokrat pa, kedar kaj takega stori, pripoveduje ljudem po vsem mestu. Kupi si pa tudi opico ali morsko mačko, sicilske golobe, kocke iz srninih rogov,

¹⁾ Melita je otok v adrijanskem morju. Ondotni psi so bili najmanjši in zatorej jako priljubljeni starim Grkom.

²⁾ Ta oddelek je priklapljen v starejih izdajah petemu značaju (Dobrikalen); pa vže Kazavbon je menil, da se nikakar ne ujema z ondotnim značajem. Ker se navedene lastnosti, strinjajo z Gizdalinom, postavil sem ta oddelek na to mesto.

turijske pomade v okroglih skleničicah, lacedemonske palice s zakrivljenim držalom, preskrbi si peščen dvorec za borenje in metanje žoge, katerega okoli hodeč ponuja modrijanom, sofistom, boriteljem in glasbenikom za predstave, h katerim on sam zadnji gledat pride, da gledalci jeden drugega opozarjajo: „Tega le je borišče.“

X.

Ošabnež.

Ošabnost je nekako preziranje vseh drugih ljudij izvzemši samega sebe. — Ošabnež pa je tak človek, ki reče tistemu, kateri želi nujno ž njim govoriti, da ga najde po obedu na sprehodu; ako je komu kaj dobrega storil, zabičuje mu, da naj se spominja. Ako mu izročijo stranke kako stvar v pretresavanje, zaukaže jim, da razsodbo takoj na cesti sprejmejo. Ako ga izvolijo v oskrbovanje kakega urada, pridruša se, da nima časa za to. Tudi se ne more nikakor premagati, da bi koga prvi obiskal. Onim, ki imajo kaj naprodaj, ali najetim delavcem zapovē, da morajo k njemu priti, ko se začne daniiti. Ako se po cesti sprehaja, nobednega mimo gredočega ne ogovori, gledajoč, kakor se mu ravno poljubi, v tla ali pa v zrak. Ako prijatelje na obed povabi, ne obeduje sam ž njimi, ampak ukaže jednemu svojih podložnikov, da jim postreže. Ako se kam poda, pošlje koga naprej, da naznani njegov prihod. Kedar se lišpa ali koplje ali obeduje, ne dovolji nikomur vstopiti.

LISTEK.

Pisma iz Sibirije.

IV.

Častiti g. urednik! Evo me, da nadaljujem započeto šolsko politikovanje.

V političnem življenju, kjer se prerešetujejo raznovrstna dnevna vprašanja, je pač povsem naravno, da so nastale razne stranke in strančice, katere zbirajoče somišljenikov pod svojim praporom težē za postavljenim si ciljem ter dejanski skušajo uvesti svoj program. Take politične stranke predstavljajo nam največ pomešane skupine, ki obsegajo zastopnike raznih stanov. Vrh tega pa je vedno ljutejša borba za obstanek še tvorila nove stranke, stranke posameznih stanov, ki se zlasti dandanes krepko borē za svoje stanovske interese.

Kaj čuda tedaj, da se je tudi učiteljstvo organizovalo ali se še organizuje v močne skupine, kajti le s skupnim in složnim delovanjem možno je doseči zaželen smoter. Mnogobrojno učiteljstvo mnogojezične Avstrije, ki ima v obče iste težnje, iste nasprotnike, sicer žal! ni zbrano v jedno mogočno celoto, nego je razkrojeno na narodnostne skupine! zatō tudi ne more takō uspešno povzdigniti svojega glasu, kakor bi bilo želeti.

Navzlic omenjenim dejanskim razmeram še ipak učitelji jednega naroda lahko mnogokaj dosežejo v svoj duševni in gmotni napredek, ako se le zjediniijo tvoreči si svojo trdnjavo, ob kateri se razbijajo vse zlobne nakane nasprotnikov.

Tako trdnjavo napravilo si je tudi slovensko učiteljstvo, v svoji „Zavezi“, ki izraža ob jednom ves program našega naprednega učiteljstva. Kakor v politiki v obče, tako je tudi nam učiteljem treba jasnega

programa, ki nam naj vedno plava pred očmi. In ta bodi: negovanje prave kolegijalnosti in vzajemnosti, povzdiga slovenskega šolstva, razvoj slov. pedagoškega slovstva in pospeševanje vseh stanovskih interes in teženj! Odveč bi bilo podrobneje razvijati naveden program! Pozná ga vsak, kdor ga hoče poznati, vsaj je oživotvorjen v naši „Zavezi.“ Ta je naš program, naš prapor, naša ladija na razburkanem valovju, ki naj nas krepko pelja k cilju našemu! „Zaveza“ predstavljaj nam močno in složno stranko slovenskega učiteljstva! Kdor deluje zoper njo, je izdajica svojega stanu. Vsak zaveden učitelj bode torej z veseljem žrtvoval svoje moči v prospeh „Zaveze,“ bode pospeševal njeno svrhu, dobro vedoč, da s tem sodeluje na zboljšanju svoje bodočnosti.

Ne dá se tajiti, da so v političnem življenju potrebne razne stranke, kajti le v vedni borbi zanetejo in vskrešejo se lepe, plemenite zamisli, ki očiščene nepotrebne navlake in dejanski izvršene zamorejo osrečevati človeški rod. Vendar nam slovenskim učiteljem je kvarljivo vsako strankarstvo, vsako cepljenje itak skromnih moči.

Zató, dragi tovariši in tovarišice! Bodimo povsod složni, združeni! Popustimo vsak separatizem! „Viribus unitis“ bodi naše geslo! Imejmo vedno pred očmi, da „sloga jači, nesloga pa tlači!“

Sibirčan 2.

Slovstvo.

Novosti.

„Apologetični razgovori ali Pot do resnice“, napis je dvema knjižicama, katerih I. zvezek razpravlja „O človeku“ t. j. o duši; II. zvezek „Ali je Bog?“ t. j. o Bogu. Kaj! porečeš dragi čitatelj: smo li Slovenci res vže tako daleč zastranili, da se mej nami sumnja o rečenih resnicah — ali jih morda celó kedo taji? Ne spuščam se globlje v to, marveč iz celega srca prav toplo priporočam knjižici gosp. dr. Lampeta, znanega poznavatelja modroslovnih znanosti. Soseb predgovor bi prav pazno, premiselno čitati vsakemu priporočal. „Apologetični razgovori“ sami so lahko umevne modroslovne razprave, prav primerne in korenito pisane za naše papirno dobo, polno duševne plitvosti. Človeku se zdi, kadar kaj takega čita nasproti vsakdanji površnosti in nedoslednosti, kakor bi prišel iz zaduhlega vzduha — na plano, kjer ti zdrava sapa oveva glavo ter odveva vsako škodljivo trohico in krepča in bistri od zaduhlosti poparjen duh. Rečene dr. Lampeta knjige se prav lahko čitajo. Vsaka stranica priča bralcu, da je gosp. pisatelj ne samo prebral, ampak preučil raznih strun filozofe in da je kos svoji nalogi. Prav tečne brane podaja nam „Pot do resnice“, katero mislim vsi iščemo in ljubimo; torej — po njej.

Drugi knjigi, katero bi priporočal je napis:

„Die vier Temperamente bei Kindern“ von Bernhard Hellwig. V učiteljskih učé pač mnogo teorije, toda malo — prakse. In ravno te poleg prve največ treba vzgojniku, hoče-li uspešno delovati pri vzgoji in poučevanju. Ljudi preučavati je naj tehtovitiša znanost za učitelja-vzgojitelja. In tega se ne more po knjigah naučiti. V njih so ljudje manj ali več popolni. Tega v naravi ni. Zato naravo „naturo“, kakor

naš kmet pravi, preučavati soseb pri otrokih je kaj imenitno. In kar je kmetu „natura“ nam je v znanosti „temperament“. In ta je činitelj, katerega zalenobiti učitelj-vzgojitelj ne sme pri vzgoji. Otroka treba vzeti „kakoršen je“ in tako ravnati tudi z njim. Spomenjena knjižica opisuje vse to, kratko pa jasno, pregledno. Razpravlja najprej štiri temperamente pri otrokih, vsaki temperament za-se. In ker redko naletimo pri jedni in isti osebi na čisti temperament — opisuje tudi pomešane temperamente. Podaja tudi navod pri vsakem temperamentu, kako je ravnati z otrokom, imajočim katerega od štirih pripoznanih. Naposled dodan je „Nachtrag“, nekaj o temperamentih roditeljev, učiteljev in vzgojnikov. Mnogoletne izkušnje pisateljeve v duhovni službi, učiteljevo delovanje in vzgojnikovo bistro oko odseva iz cele knjižice. Nobeden učitelj „skratka no malo“ kedor ima opraviti z otroki z vzgojo ne bo bral „Die vier Temperamente bei Kindern“ brez svoje in svojih koristi pri vzvišenem svojem poklicu, pri vzgoji mladine. Obrnejo li se nastavše neprijetne razmere, podal bom „Popotnik-ovim“ čitateljem iznimek (Auszug) izvrstne imenovane knjižice.

Prevajanje Francoza Ramboud-a, t. j.:

„Povjest Rusije“, katero smo naznanili v 3. številu. „Popotnika“, prešla je v roke prof. Adamovič-a. Ta zna prav dobro francoski in pozna tudi prav dobro svoj materini jezik. Piše fonetično, kar je hvale vredno. Celó delo obsegalo bo okoli 12 zvezkov po 50 kr. Bodi še omenjeno, da ne izhaja v Zagrebu „Ruska zgodovina nekega francoskega pisatelja v dveh prevodih“, kakor je nekdo pisal v „Novi Soči“, št. 10. t. l., marveč namestu prof. Tomić-a prevzel je Adamovič delo v roke! France S. Lekše.

Društveni vestnik.

Iz Rečice. „Gornjegraško učiteljsko društvo“ imelo je dne 1. maja v Gornjemgradu svoje glavno zborovanje, katerega se je udeležilo 11 udov. Predsednik g. J. Kelc otvori ob 1/2 12. uri zborovanje, pozdravi navzoče, zlasti novega uda g. Fr. Praprotnik-a, nadučitelja v Mozirju, in sklene svoj nagovor s trikratnim živio-klicem na presv. cesarja. — Zapisnik o zadnji seji, katerega prečita g. M. Dedič, se z malim dostavkom vsprejme in odobri. Na to se opraviči g. predsednik, zakaj je sklical zborovanje na ta dan, kar se odobri. Potem prečita dopis okr. šol. sveta v Gornjemgradu št. 259, v katerem se naznani učiteljstvu, na kakošen način ima c. kr. davkarija ugoditi vloženi prošnji glede pošiljanja mesečne plače na šolska vodstva. — Po tem pokaže od g. Kosi-ja na ogled poslano knjižico „Narodne legende“, katero navzočim prav toplo priporoča v nakup. — Na Lego-v poziv „Cenjenemu učiteljstvu slovenskemu“ („Pop.“ št. 6.) izrečejo se vsi priučjoči, da se veselijo potujočim češkim tovarišem skazati pravo kolegijalnost ter jim dati potrebna pojasnila in svete, ako obiščejo južnoštajersko „Švico“. Sklene se, povprašati še nenavzoče tovariše, da se kasneje pošlje skupno poročilo na gospoda J. Lega. — Iz poročila blagajnikovega, katero prečita g. M. Dedič, razvidno je, da ima društvo precej prebitka.

Volitev novega odbora imela je nastopni izid: g. J. Kelc, predsednik; g. Fr. Praprotnik, namestnik; g. Fr. Kocbek, tajnik; g. M. Dedič, blagajnik; gg. M. Spende in A. Žager, odbornika. — Tajnik je ob jednem poročevalc „Popotnikov“.

Za prihodnje zborovanje „Zaveze“ v Celju izvolita se delegatoma gg. Fran Praprotnik in Fran Kocbek. — Radi pomanjkanja časa izostane prstovoljno predavanje. Prihodnje zborovanje je koncem julija ali začetkom avgusta pri g. A. Turnšek-u v Nazarjih. Dan določi predsednik.

„Gornjegraško učiteljsko društvo“ zborovalo je v pretečenem društvenem letu 4krat in sicer: 1. maja l. l. v Gornjemgradu, 11. junija l. l. na Rečici, 1. avgusta l. l. v Gornjemgradu in 19. nov. l. l. v Bočni. Povprečna udeležba bila je precej slaba, ker so krajevne razmere zelo neugodne; vrh tega kaže pa še nekateri sôdruzi vsega grajanja vredno mlačnost do društva in nekolegijalnost ter ne pomislijo, da „Sloga jači — nesloga tlači“. Dal Bog, da bi bila v bodoče živahnješa udeležba, kajti le tako se bode dosegel smoter društva. F. K.

Iz Krškega. Dne 1. maja t. l. je zborovalo „Pedagogičsko društvo“ v Radečah. Navzočih je bilo 36 oseb, katere je prvosednik gospod Fr. Gabršek, c. kr. okr. šolski nadzornik, s krepkimi besedami

pozdravil, zlasti štajerske tovariše, ki so se v obilem številu udeležili zborovanja, in ude krajnega šolsk. sveta v Radečah. Zadnji so s svojo navzočnostjo pokazali, kako živo se tudi oni zanimajo za šolo. Na to srčno pozdravilo gorko odzdravi prečastiti gospod župnik Zagorjan.

Ko se zapisnik zadnjega zborovanja z dne 10. aprila t. l. prebere in odobri, omeni g. prvosednik, da je društvo brzojavno čestitalo c. kr. dež. predsedniku visokorodnemu gospodu baronu Andreju Winkler-ju povodom njegovega 10-letnega službovanja. Prebere se pismena zahvala visokega jubilarja. G. prvosednik se še jedenkrat v toplih besedah spominja veleuspešnega delovanja preblagorodnega gosp. c. kr. dež. predsednika in mu želi še mnogo let, čemur zbor navdušno pritrdi.

Po tem poroča gospod c. kr. okr. šolski nadzornik J. Bezljaj poučljivo in zanimivo o risanju brez stigem ter na šolski tabli metodično dokazuje, kako malo truda pouzročuje tako risanje učitelju in učenecem. Zbor se mu radi tega srčno zahvaljuje. Gosp. dr. T. Romih razlaga na podlagi berila „Hlapenje“ kako se ima fizikalno berilo metodično obravnavati. Dalje razjasnjuje rabo fizikalnih aparatov od trdke dr. Houdek-a in Hervert-a iz Prage, katere je za deški krajni šolski svet tamošnje šoli nakupil. Tudi njemu se navzoči za poučljivo razlaganje krepko zahvaljujejo. Izmej nasvetov je omeniti onega gosp. ravnatelja J. Lapajne-ta, da bi „Ped. društvo“ opozorilo založnika zbirke kranjskih postav, naj priredi novo izdajo. — Ker so se po društvu izdane knjige: „Vzgojeslovje“, „Ukoslovje“ in „Dušoslovje“ na višjem mestu predložile, da bi se kot učne ali vsaj pomožne knjige na učiteljskih upeljale, sklene se, naj odbor prosi, da bi se pospešilo odobrenje. Sprejme se tudi nasvet g. dr. T. Romih-a, naj „Ped. društvo“ ravnateljstva železnice prosi, da bi se tudi učiteljem dovolila znižana vožna cena.

Ko g. prvosednik še poda razna pojasnila o statističnem popisovanju ljudskih šol, zahvali se srčno vsem udeležencem za obilen obisk in sklene s trikratnimi „Slava“-klici na presvitlega cesarja.

A. Sch.

Konjice. Občno zborovanje „učiteljskega društva za konjski okraj“ vršilo se je v Konjicah dne 1. maja t. l. Na dnevnem redu je bila volitev novega odbora, kateri se je tako-le sestavil: gg. Kapun (Konjice), predsednik; Malenšek (Čadram), podpredsednik; Cirzenšek (Stranice), Dobnik (Dolič) in Leitgeb (Loče), odborniki. Po aklamaciji se izvoli g. Hötzl za tajnika. Prihodnje zborovanje se bode vršilo dne 12. junija v Vitanju H.

Dopisi in druge vesti.

Maribor. Preizkušnja učne usposobljenosti, ki se je vršila od 5. do 11. t. m. se je še precej dobro obnesla. Od 11 kandidatov in jedne kandidatnje je tukaj preizkušnjo uspešno dostalo 10 kandidatov. O baš tako povoljnem izidu preizkušnje se nam poroča iz Ljubljane, kjer so od 19 kandidatov in 9 kandidatnj razen dveh učiteljev preizkušnjo vsi uspešno dostali.

Pismene naloge pri tej preizkušnji so bile v Ljubljani te-le:

I. Za ljudske šole:

a) Iz pedagogike: Welche Bedeutung für Unterricht und Erziehung hat eine gewissenhafte Vorbereitung des Lehrers auf jede Unterrichtsstunde; wie und wodurch soll sie geschehen?

Kako naj učitelj uporablja vse učne predmete, da blaži otrokom srce?

b) Iz matematike: 1. An einem beliebigen Beispiele ist methodisch zu entwickeln, wie eine ganze Zahl durch einen Bruch dividiert wird.

2. 4700 fl. sollen unter 3 Personen A, B und C so vertheilt werden, dass B um $\frac{1}{4}$ mehr als A und C um $\frac{1}{3}$ mehr als B erhält; wie viel erhält jede der drei Personen?

3. Einem geraden gleichseitigen Cylinder von 4 dm 8 cm Durchmesser ist eine Kugel und ein senkrechter Kegel eingeschrieben; a) wie gross ist der Cubikinhalt jedes der drei Körper, b) wie verhalten sich die Inhalte des Kegels, der Kugel und des Cylinders zu einander? (Jedna teh nalog naj se izdela slovenski).

c) Iz zemljepisja: Tek Donave v Avstrijsko-ogrski monarhiji (za nemške kandidate ista naloga nemški).

d) Iz prirodoslovja: Die Elektrisiermaschine, ihre Einrichtung und Gebrauch (za slovenske kandidate ista naloga slovenski).

e) Iz prirodoznanja: Netopir, metodična obravnava (za nemške kandidate ista naloga nemški).

II. Za meščanske šole:

a) Iz pedagogike: 1. Geduld, die wichtigste pädagogische Tugend; 2. Wesen, Arten und Eigenschaften der Definition; 3. die Gründung der österreichischen Volksschule durch Maria Theresia in ihren Hauptmomenten.

b) Iz zemljepisja: 1. Entstehung der Jahreszeiten; 2. die österreichischen Alpen; 3. das Stromgebiet der Donau mit einer Skizze.

Naloge, ki so se dale v Mariboru, podamo prihodnjič.

Ljubljana. (Iz deželno-šolskega sveta.) Povodom mesečne seje dne 8. maja t. l. rešile so se sledeče točke dnevnega reda: Za učitelja in šolskega vodjo imenovan je g. Ivan Wresitz, drugi učitelj na Raki, gđe. Avgusta Matanovič, učiteljica

v Črnomlju gre na tretjo službo dekliške šole v Postojni in g. Leopold Punčuh, učitelj v Spodnji Idriji, imenovan je nadučiteljem na dosedanji šoli; dalje nastavi se stalno: provizorična učiteljica v Trnovem, gđe. Hedvika pl. Lehman kot četrta učiteljica v Vipavi, in prov. učitelja g. Franc Gross v Suhorju in g. Ivan Šuligoj na Ostrožnem Brdu. Gímnazijski učitelj g. Josip Sturm v Novem mestu potrjen je z naslovom „profesor“ definitivno v učiteljstvu. Prof. na tukajšnji višji realki, g. Henrik Pirkner, prisodi se četrta petletna doklada. Stalno se upokojé: pomočni učitelj v Metliki, g. Franc Schönbrunn in učiteljica, gđe. Karolina Milek v Podzemlji. Predlog, naj se v slučaju vojske prostori ljudske in meščanske šole v Krškem prepusté v porabo vojaškim prebivalnikom, se odobri. Jednorazrednici v Cerkljah in v Trebelnem razširita se v dvorazrednici, dvorazrednica v Št. Rupertu v trirazrednico in trirazredna ljudska šola v Mokronogu razširi se v štirirazrednico. Konečno se sklène ustanoviti jednorazrednica v Bušči vasi in v Pleterjah. „Sl. N.“

Iz Goriškega. (Priznanje ljudskim učiteljem na Goriškem.) Znano je tudi „Popotnikovim“ bralcem, da je učiteljsko goriško imelo prebiti v zadnjem času dokaj bridkih ur.

Strastni napadi, nezasluzeni napadi in hujskanje proti šoli in učiteljstvu iz predalov stare „Soče“ ga je močno užalostilo, da razburilo; kajti učiteljstvo se zaveda, da z vsemi svojimi močmi deluje v blagor izročene mu mladine.

Tembolj pa se je razveselilo vse učiteljstvo, prijemši te dni od sl. c. kr. okr. šolskega sveta v Gorici naslednjo naredbo: „Reševaje presl. c. kr. dež. š. svet 3. aprila t. l. št. 125 letno sporočilo o stanju šolstva na Goriškem l. 1888/9 pripoznava zadovoljno, da se je šolstvo v teku leta zopet povzdignilo proti onemu v državnih š. postavah izraženemu smotru. Sè zadovoljnostjo pripoznava, da se je posrečilo z vzajemnim delovanjem vseh učiteljev nekaj zaprek odstraniti, ki so ovirale razvitek šolstva, in zaprečevale visok smoter, h kateremu se je šolstvo v minulemu letu zdatno približalo.

Veselo znamenje, da je na Goriškem hodilo 94,3% vse mladine v šolo, navdaja upanje, da se bo v bližnjih letih posrečilo sè skupnim delovanjem spraviti vse otroke v šolo, da bodo vsi deležni dobrot šole.

Tudi priznava c. kr. dež. š. svet zadovoljno, da se je ogromna večina učiteljev vzorno vedla, dolžnosti svojega poklica marljivo vršila, ter neumorno samega sebe izobraževala.

Naročevaje mi presl. c. kr. dež. š. svet navedeno objaviti učiteljem, nadeja se, da bo isto po-

učevanje še bolje vredilo, da bodo še obstoječe pomanjkljivosti izginile, pa da se bo voljno in točno držalo napotkov in ukazov okr. šol. nadzornika in okrajnega š. sveta. Da ne bo šolstvo na Goriško-Gradiščanskem le zvonaj uredjeno, ampak, da se bodo odlikovalo tudi z lepim vedenjem učencev, z dobro uredjenim poukom in zdatnim uspehom. K temu je neobhodno potrebno, da učiteljstvo s pozornim očesom bedi nad mladino, ter jo skrbno odgojuje in poučuje.“ Tako sodi kompetentna oblast o ljudske šoli in nje učiteljstvu! —r.

Iz Prage. (Šole „Ustřední Matice školské“.) Česka Osrednja Matica šolska vzdrževala je v mesecu malem travnu 1890: 2 gimnaziji, jedno s 6, drugo s 7 razredi, a v obeh 16 oddelkov; 31 osnovnih šol s 68 razredi v 81 oddelkih; 30 materskih šol (otročjih zavetišč) s 40 razredi; skupaj 62 šol s 137 oddelki. V teku leta ustanovite se še 2 osnovni šoli (Hodkovice, Prapoviště). Izmed osnovnih šol matičnih ima jih pravo javnosti 25, samo šole pred letom in letos ustanovljene nimajo do sedaj prava javnosti (Bilina, Boršov, Jablonec, Pohled, Rejdice, Ves Nová v Třebousku). Med poslednjimi je 6 šol jednorazrednih, jedna je dvorazredna. Poleg tega podpira Osrednja Matica javne osnovne šole v 20 občinah, nadaljevalne in obrtne šole v 8 občinah z 10.—12.000 gld. na leto. — Na matičnih šolah delujeta 2 gimnazijska ravnatelja, 17 profesorjev, 8 suplentov, 46 nadučiteljev in učiteljev, 12 podučiteljev, 6 podučiteljic, 24 katehetov, 11 pomočnih podučiteljev in 7 pomočnih podučiteljic, 40 učiteljic in odgojevateljic v materskih šolah, 43 oskrbnic in hišnikov. — Za uredovanje svoje agende ima Osrednja Matica šolska 3 uradnike, 2 pisarja in 1 slugo. V celku je torej v službah Osred. M. šol. 245 oseb. M. Ž.

(Sestanek slovenskih učiteljev), katerega prireja „Zaveza“ na duhovo v Celju, obeta postati prav mnogobrojen in kaj sijajen. Zlasti se je oglasilo iz Primorskega razun delegatov še lepo število udeležencev. Upamo da vrli tovariši iz Kranjske ne bodo zaostali, od štajerskih zavednih učiteljev pa itak pričakujemo, da pozdravijo svoje sobrate iz sosednih pokrajin na rodni tleh prav po bratovsko in polnoštevilno! — Kakor se nam je iz Celja poročalo, se je upravni odbor za II. skupščino „Zaveze“ vže pred 14 dni obrnil do sl. ravnateljstva južne železnice s prošnjo za znižanje vožnine na 50%. A

do danes se še prošnja, žal, ni rešila, tako, da se v tem trenutku ne vé, ali je kaj upati ali ne. Ako dojde ugodna rešitev še pravočasno, razpošljejo se dotične legitimacije v potrebnem številu po upravnem odboru v Celju takoj vsem posameznim društvom, da je razdelé svojim članom, kateri se nameravajo udeležiti sestanka v Celju. Ko bi pa ugodna rešitev pravočasno ne došla ali pa celó izostala, naj pa se udeleženci blagovolijo voziti s tour in retour-kartami. Tovariši s Primorskega in Notranjskega pa se tudi lahko poslužijo tako imenovanega „mešanega“ ali „zloženega“ vlaka, ki pride od juga, zjutraj ob 9. uri v Celje in ob 1/2 6 uri zvečer iz Celja proti Trstu odrine. — Na veselo svidenje v Celju!

(Ivan Gaberšek †) Nemila smrt je zopet posegla v naše vrste. Izbrala si je tó pot vrliga rodoljuba in redkega šolskega prijatelja gospoda Ivana Gaberšek-a, okrajnega tajnika itd. na Vranskem, ki je 17. dne t. m. ob 6. uri zvečer, previden s svetstvi za umirajoče, po dolgej mučni bolezni v 37. letu svoje dobe, izdihnil svojo blago dušo. Ranjki je skozi 12 let pri c. kr. okr. glavarstvu v Celju kot šolski referent deloval, se je vedno zanimal za napredek narodnega šolstva in je bil ves čas gmoten in duševen podpornik „Popotnik-ov.“ Bodi mu zemljica lahka! Blag mu spomin!

(Naučni minister) je z odlokom od 6. maja t. l. odločil, da morejo učenci srednjih šol vže v prvem semestru biti oproščeni šolnine. Za to pa morajo dotični učenci imeti v prvih dveh mesecih šolskega leta jeden prvih dveh redov v vedenju in pridnosti, v ostalih predmetih pa vsaj noto „zadostno“. Oproščenje bode le začasno; končna oprostitev je odvisna od vspeha v prvem polletju. Doba za vplacanje šolnine se je podaljšala za tri mesece.

(Orožne vaje učiteljev-vojakov.) Iz Dunaja poizvedel je „Uč. Tov.“ sledeče: Gledé orožnih vaj učiteljev pri deželni brambi je vojaško oblastvo v soglasju z deželno vlado ukrenilo, da se učitelji-brambovci v času miru vselej štiri tedne pred začetkom vojaške vaje ali vojaškega službovanja pozovejo. Pozovni listi se bodo učiteljem dopošiljali pótom okrajnih šolskih svetov. Okrajni šolski sveti naznanijo brambovskemu razglednemu uradu čas in dobo šolskih počitnic, da bode uradu mogoče učitelje tako v vojaško službovanje sklicevati, da se bode šolski pouk najmanj kratil. Isto velja tudi gledé učiteljskih pripravnikov.

Raznoternosti.

[Šiba v šoli.] Kakor poročajo nemški šolski listi, je prusko najvišje sodišče določilo, da ima učitelj pravico otroke šibati ali z šibo tepsti. Pravo poškodovanje (Verletzung) s šibo je ono, vsled kojega je otroče zdravje v nevarnosti (gefährdet). Podkrv-

ljenje (Blutunterlaufenen), višnjevi marogi (blaue Flecke) in „klobase“ (Striemen) niso telesna poškodovanja, kajti vsaka občutljiva telesna kazen povzroči take prikazni. Učitelj tedaj ni kazni vreden, ako otroke, kakor označeno, kaznuje. Šolski red

(Schulzucht) more le tedaj priti pred sodišče, ako je bil učenec hudo telesno poškodovan, to je, da je bil vsled tečenja krvav in ranjen.

[Novo vzgojno sredstvo.] V Bostonu osnovali so novi vzgojni zavod, „Children's Free Play-Room“ imenom, kateremu je svrha, da brezposelne in potikajoče se otroke koristno zabava in od stranskih potov odvrača. Jedna velika dvorana je urejena za raznovrstne igre; posebno nameščene osebe zabavajo tu otroke z različnimi igrami in telovadbo. Omenjena hiša je zunaj in znotraj naslikana z različnimi napisi in slikami, da deco vabi v hišo. Zdaj obiskuje ta zavod do 300 otrok, osnovan s sredstvi mestne občine. Ob 5. uri popoldne zapira se novodobno igrališče in zabavišče. — Ako se pokaže, da bode ta zavod koristno deloval na mladino, osnovati mislijo še več takih zavodov. K.

Razpis natečajev.

Št. 159.

V političnem okraju Slovenjgraškem se s pričetkom zimskega tečaja umeščajo definitivno ali tudi provizorično nastopna mesta:

Šolski okraj Slovenjgradec.

1. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v **Št. Janžu pri Spodnj. Dravbergu** z dohodki po IV. plač. razredu in prostim stanovanjem v novem šolskem poslopju.

Šolski okraj Marenberg.

2. Nadučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v **Vozenici** z dohodki po III. plačilnem razredu in prostim stanovanjem. Razun teh postavnih dohodkov je z mestom združena še pravica do užitnine posebne ustanove.
3. Podučiteljsko mesto na štirirazredni ljudski šoli v **Marenbergu** z dohodki po III. plačilnem razredu.
4. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v **Remšniku** z dohodki po III. pl. razredu.

Šolski okraj Šoštanj.

5. in 6. Nadučiteljsko in podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri **Sv. Janžu na Peči** z dohodki po IV. plačilnem razredu.

Prosilci in prosilke naj svoje redno podprte prošnje — glede nadučiteljskih mest z dokazom sposobnosti za subsidiarno poučevanje v katol. veronauku — vložijo predpisanim potom **do 30. maja 1890.** pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Na vseh mestih je znanje slovenskega jezika neobhodno potrebno.

Okr. šolski svet Slovenjgraški,
dne 21. aprila 1890.

2-2

Predsednik: Finetti s. r.

Vsebinska. I. Zaveza. — II. Druga skupščina „Zaveze slov. uč. dr.“ (II.) — III. Kakó se učitelj izobražuj v materinem svojem jeziku? (Za nagrado.) — IV. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. (VII.) (II. Schreiner in J. Koprivnik.) — V. O lepoznanstvu. (VIII.) (Iv. Klemenčič.) — VI. Značaji. (V.) (Fr. Breznik.) — VII. Listek. (Pisma iz Sibirije.) (IV.) (Sib. 2.) — VIII. Slostvo. (Novosti.) — IX. Društveni vestnik. — X. Dopisi in druge vesti. — XI. Raznoternosti. — XII. Natečaji.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. (Odgov. J. Otorepec.)

Vabilo. „Celjsko učitelj. društvo“ zboruje dne 26. maja t. l. skupno z glavnim zborom „Zaveze slov. učit. društev“ v Celju v vrtni dvorani g. Kožerjevega hotela. Tovariši! Pridite polnoštevilno k temu zborovanju, da dostojno sprejmemo mile in drage nam tovariše in tovarišice iz vseh slovenskih pokrajin!

Odbor.

Vabilo. „Učiteljsko društvo za mariborsko okolico“ priredi dne 12. junija t. l. izlet v Slivnico blizu Maribora, kjer bode imelo svoje redno zborovanje po tem-le vspeodu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Domovinska črtica o Slivnici, poročevalec g. nadučitelj Karol Pestevšek. 3. Pogovor o rabi Rohrstockovih računskih listkov. 4. Razni nasveti. Po zborovanju skupni obed, po obedu pa ogled slivniškega gradu, zverinjaka itd. itd. K prav mnogobrojni udeležitvi vabi uljudno odbor.

Št. 500.

Razpis učiteljskih služeb.

V šolskem okraju **Ptuj** se v prihodnji dobi stalno ali tudi začasno umeščajo sledeče službe:

Na **dekliški šoli za okolico Ptuj** dve mesti za učiteljice in jedno mesto za podučiteljico, IV. plač. razred; — potem jedna podučiteljska služba pri **Sv. Andražu v Leskovcu**, IV. plač. razred in prosto stanovanje; — pri **Sv. Lovrencu v Slov. goricah**, IV. plačilni razred in prosto stanovanje; — pri **Sv. Marku in pri Novicerkvi**, IV. plačilni razred.

Prositeljice in prositelji naj svoje redno obložene molbe potom predstojnega okrajnega šolskega sveta vložijo **do 21. junija t. l.** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ptuj, 10. maja 1890.

1-2

Predsednik.

Št. 241.

Podučiteljski službi

in sicer: v **Ormožu**, III. plač. razreda, in na **Humu** (Kulmburg), IV. plač. razreda s porabo prostega stanovanja in najpotrebnejšega pohištva se stalno, event. tudi provizorično umeščati.

Prosilci naj svoje prošnje **do 21. junija t. l.** pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet Ormož, 10. maja 1890.

1-2

Predsednik.

Št. 108.

Podučiteljske službe.

Na ljudskih šolah pri **Sv. Jurju ob Ščavnici**, v **Negovi in pri Sv. Duhu** se podučiteljske službe z dohodki po IV. plač. razredu in prostimi stanovanji trdno ali tudi začasno umeščajo.

Prositelje in prositeljice naj svoje redno obložene molbe postavnim potom vložijo **do 21. junija t. l.** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Gornji Radgoni,
dne 10. majnika 1890.

1-2

Predsednik: pl. Mac O' Nevin s. r.